

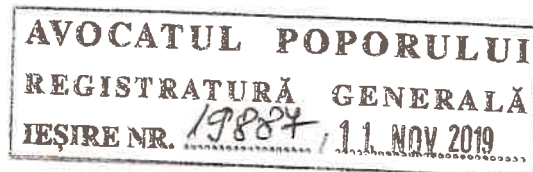

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Domnului Prof. univ. dr. Valer Dorneanu,

Președintele Curții Constituționale

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem alăturat, **excepția de neconstituționalitate având ca obiect prevederile art. 90 alin. (2) din Legea nr. 127/2019 privind sistemul public de pensii.**

Vă asigur, Domnule Președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

Renate Weber

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Avocatul Poporului formulează prezenta

EXCEPȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

referitoare la prevederile art. 90 alin. (2) din Legea nr. 127/2019 privind sistemul public de pensii

Dispozițiile art. 90 alin. (2) din Legea nr. 127/2019 privind sistemul public de pensii sunt neconstituționale prin raportare la prevederile art. 16 alin. (1) și art. 50 din Constituție, precum și la cele ale art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului, din perspectiva următoarelor

MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE

Potrivit art. 90 din Legea nr. 127/2019 privind sistemul public de pensii, persoanele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupele I și a II-a de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, cele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite sau condiții speciale, beneficiază de majorarea punctajelor lunare realizate în perioadele respective, după cum urmează:

a)cu 25% pentru perioadele în care au desfășurat activități în locuri încadrate în grupa a II-a de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, sau în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite, potrivit legii;

b)cu 50% pentru perioadele în care au desfășurat activități în locuri încadrate în grupa I de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, sau în locuri de muncă încadrate în condiții speciale, potrivit legii.

(2) Persoanele prevăzute la art. 53 beneficiază de majorarea punctajelor lunare cu 25% pentru perioadele în care au desfășurat activitate ca persoane cu deficiență vizuală gravă.

Dispozițiile art. 53 din Legea nr. 127/2019 privind sistemul public de pensii prevăd faptul că persoanele cu deficiență vizuală gravă beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, indiferent de vârstă, dacă au realizat în aceste condiții cel puțin 1/3 din stagiul complet de cotizare.

1. În ceea ce privește încălcarea art. 16 alin. (1) și art. 50 din Constituție, precum și a art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului, prin dispozițiile art. 90 alin. (2) din Legea nr. 127/2019, care prevăd **majorarea punctajelor lunare cu 25% pentru perioadele în care au desfășurat activitate, numai pentru categoria persoanelor cu deficiență vizuală gravă**, nu și pentru alte categorii de persoane cu deficiență gravă (persoanele cu dizabilitate auditivă gravă, persoanele cu dizabilități locomotorii grave, persoanele cu dizabilități mentale grave etc), apreciem că textul legal criticat aduce atingere principiului egalității cetățenilor în fața legii.

Examinând legislația specifică, observăm că potrivit art. 86 alin. (1) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 3 ianuarie 2008, cu modificările și completările ulterioare, **gradele de handicap** sunt: ușor, mediu, accentuat și **grav**, iar conform art. 86 alin. (2) din aceeași lege, **tipurile de handicap** sunt: **fizic, vizual, auditiv, surdocecitate, somatic, mintal, psihic, HIV/SIDA, asociat, boli rare**. Prin Decizia nr. 138/2019, Curtea Constituțională a stabilit că

sintagma "deficiență vizuală gravă" utilizată în conținutul art. 53 din Legea nr. 127/2019, se referă la **gradul de handicap grav și tipul de handicap vizual**, atestate prin certificatul emis în mod corespunzător de către autoritățile publice.

Principiul egalității în drepturi, înscris în art. 16 alin. (1) din Constituția României, presupune egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, **fără privilegii și fără discriminări**. Acest principiu impune statului obligația asigurării unui cadru legal menit să permită aplicarea unui tratament egal tuturor persoanelor fizice aflate în situații juridice similare, astfel încât acestea să fie egale în drepturi, fără privilegii și fără discriminări.

În același sens este și jurisprudența Curții Constituționale, prin care s-a statuat în mod constant că „*violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite*". De asemenea, prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a stabilit că diferența de tratament devine discriminare, în sensul art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului, numai atunci când autoritățile statale „*introduc distincții între situații analoage și comparabile*”, fără ca acestea să se bazeze pe „*o justificare rezonabilă și obiectivă*”.

Art. 50 din Constituție consacră dreptul persoanelor cu handicap de a se bucura de o protecție specială, sens în care statul trebuie să asigure realizarea unei politici naționale de egalitate a șanselor, de prevenire și de tratament al handicapului, în vederea participării efective a persoanelor cu handicap la viața comunității. Pentru a da eficiență acestei norme constituționale, legiuitorul a reglementat un ansamblu de drepturi și măsuri puse la dispoziția persoanelor cu handicap pentru a facilita integrarea și incluziunea socială a acestora, având în vedere tocmai statutul lor special (a se vedea **Decizia nr. 681/2014**).

Însă, constatăm că art. 90 alin. (2) din Legea nr. 127/2019, raportat la art. 53 din Legea nr. 127/2019 reglementează **un privilegiu acordat de legiuitor unei singure categorii de cetățeni cu nevoi speciale, fără o justificare cu caracter obiectiv**. Or protecția specială a persoanelor cu dizabilități, prevăzută de art. 50 din Constituție,

reclamă **acordarea acestor privilegii pentru toate categoriile de persoane cu deficiență gravă**, incluzând persoanele cu dizabilitate auditivă gravă, persoanele cu dizabilități locomotorii grave, persoanele cu dizabilități mentale grave etc. În acest sens este și jurisprudența Curții Constituționale care a reținut că nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept consecință neconstituționalitatea privilegiului sau a discriminării care a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea principiului și că discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un drept, iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului (**Decizia nr. 738/2018**).

Or, în cauza de față, Avocatul Poporului apreciază că suntem în prezența unei discriminări, remediul constituțional specific fiind acordarea sau accesul la beneficiul dreptului, respectiv a dreptului tuturor persoanelor cu handicap grav, nerevizuibil, la ~~majorarea punctajelor lunare cu 25% pentru perioadele în care au desfășurat activitate~~ ca persoane cu deficiențe grave, indiferent de tipul de handicap. Numai o asemenea reglementare ar da expresie obligației statului de a asigura o **politică națională de egalitate a șanselor**, așa cum este aceasta înscrisă în art. 50 din Legea fundamentală și ar răspunde obiectivelor precizate în **Expunerea de motive a Legii nr. 127/2019**, potrivit cărora modificările prevăzute pentru sistemul de pensii din România ar trebui să determine eliminarea inechităților dintre categorii de persoane care au desfășurat activitatea în aceleași condiții de muncă și cu un nivel de salarizare relativ similar, indiferent de anul pensionării.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că existența unui handicap presupune, pentru toate persoanele care se confruntă cu aceasta, eforturi comparabile de adaptare la condițiile de trai. Se poate susține că, în această lumină, sursa veniturilor obținute nu poate plasa persoanele cu handicap într-o situație mai avantajoasă sau mai puțin avantajoasă (**Decizia nr. 1237/2009**).

În considerentele Deciziei nr. 681/2014, Curtea Constituțională a reținut că "statutul de persoană cu handicap trebuie să îi plaseze într-o poziție egală pe toți cei care au acest statut, care trebuie să se bucure în aceeași măsură de aceleași facilități fiscale, în speță fiind vorba despre scutiri de impozit pe veniturile realizate. În mod contrar, se instituie o situație discriminatorie în cadrul aceleiași categorii de persoane, care este contrară principiului egalității în drepturi a cetățenilor, prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție. Opțiunea legiuitorului pentru acordarea unor scutiri de impozit pentru persoanele cu handicap grav sau accentuat care realizează venituri din salarii a fost justificată de necesitatea protejării veniturilor obținute de către acestea, fiind întemeiată pe o serie de considerente obiective, și anume încurajarea persoanelor cu handicap să se integreze în masa activă a populației. Așa fiind, pe considerentul egalității de tratament între persoanele cu handicap grav sau accentuat, facilitățile fiscale aplicate veniturilor de natură salarială ar trebui să se extindă și asupra veniturilor obținute din activități independente – profesii libere –, așa cum, de altfel, legiuitorul a înțeles să le extindă și asupra veniturilor realizate din pensii de către persoanele cu handicap grav sau accentuat".

Or, observăm că în cadrul aceleiași categorii de subiecți – **persoane cu deficiență gravă** - intervin discriminări, deși aceștia se află în situații juridice similare, iar o atare reglementare instituie un dezavantaj în sarcina unora dintre ei, **fiind în opinia noastră echitabil ca protecția specială acordată persoanelor cu deficiență vizuală gravă să fie acordată tuturor persoanelor cu deficiențe grave, indiferent de natura acestora.**

În esență, apreciem că toate persoanele încadrate în gradul de handicap grav ar trebui să beneficieze de un tratament juridic similar, în sensul de a le fi deopotrivă aplicabilă majorarea punctajelor lunare cu 25% pentru perioadele în care au desfășurat activitate ca persoane cu deficiență gravă.

Pentru considerentele mai sus expuse, considerăm că **soluția legislativă cuprinsă în art. 90 alin. (2) din Legea nr. 127/2019 contravine art. 16 alin. (1) și art. 50 din Legea fundamentală, precum și art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului.**

2. În ceea ce privește **admisibilitatea excepției de neconstituționalitate**, apreciem că, deși **Legea nr. 127/2019 va intra în vigoare la data de 1 septembrie 2021, dispozițiile art. 90 alin. (2) din Legea nr. 127/2019 vor putea fi supuse controlului de constituționalitate a posteriori**, în condițiile circumstanțiate de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, astfel:

Prin Decizia nr. 64/2017, Curtea Constituțională a condiționat exercitarea controlului de constituționalitate, în temeiul art. 146 lit. d) teza a doua din Constituție, de existența în fondul activ al legislației a actului de reglementare primară criticat de Avocatul Poporului, așadar, implicit, a soluției legislative cuprinse în acesta; numai în măsura în care soluția legislativă a fost menținută, la data pronunțării Curții, în actul normativ criticat, acesta poate fi analizat pe fond în condițiile textului constituțional antereferit.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a recunoscut posibilitatea Avocatului Poporului de a ridica excepția de neconstituționalitate privind ordonanțe de urgență care, deși publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nu sunt încă în vigoare datorită faptului că ele însele prevăd o dată ulterioară de intrare în vigoare (a se vedea în acest sens Decizia nr. 447/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 674 din 1 noiembrie 2013). Însă, la momentul judecării excepției de neconstituționalitate, cerința constituțională esențială este aceea ca actul normativ, conținând soluția legislativă criticată, să fie în vigoare, respectiv să facă parte din fondul activ al legislației.

Avocatul Poporului,

Renate WEBER

6 noiembrie 2019